

Zarząd Zieleni
m.st. Warszawy

Ekspertyza herpetologiczna dla potrzeb naturalizacji sztucznego zbiornika wodnego w Parku Powstańców Warszawy przy ul. Wolskiej w dzielnicy Wola m.st. Warszawy

Obiekt:

Park Powstańców Warszawy, ul. Wolska, 01-258

dz. ew. nr: 14/1; 14/3; 14/4; 14/5; 15/4; 15/5; 15/9
obręb 6-07-10

Opracował:

Piotr Ostrowski

Warszawa, wrzesień 2024 r.

Spis treści	
Spis treści	3
1. Przedmiot i cel opracowania	4
2. Zakres opracowania	4
3. Występowanie płazów na terenie zbiornika – kwerenda danych i obserwacje aktualne.....	4
4. Analiza warunków siedliskowych istotnych dla płazów	4
5. Wnioski i wytyczne	7
6. Literatura	8

1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest ekspertyza herpetologiczna dotycząca naturalizacji zbiornika wodnego w Parku Powstańców Warszawy.

2. Zakres opracowania

Zakres terenowy opracowania obejmuje zbiornik wodny w Parku Powstańców Warszawy wraz z bezpośrednim otoczeniem jako potencjalne miejsce godów i bytności płazów.

3. Występowanie płazów na terenie zbiornika – kwerenda danych i obserwacje aktualne

Informacje z lat ubiegłych dotyczące występowania płazów można znaleźć w pracach Mazgajskiej (1994, 1996, 1998). Podaje ona występowanie jedynie żaby moczarowej *Rana arvalis*. Dane te pochodzą z początku lat 90tych ubiegłego wieku.

Pracownicy Zarządu Zieleni m.st. Warszawy nie odnotowali w latach ubiegłych (2018-2023) obecności płazów na tym terenie.

W roku 2024 wykonano kontrole terenowe w dniach 29.05., 03.09. i 08.09. Nie zaobserwowano bytności płazów.

4. Analiza warunków siedliskowych istotnych dla płazów

Park Powstańców Warszawy zajmuje powierzchnię około 8 ha. Od zachodu i północy graniczy z Cmentarzem Powstańców Warszawy i Cmentarzem Wolskim. Od strony południowej graniczy z pasem drogowym ulicy Wolskiej a od wschodu z działkami w wieczystym użytkowaniu wspólnoty wyznaniowej i ulicą Redutową.

Kompozycja nasadzeń parkowych ma geometryczny charakter. Na powierzchniach biologicznie czynnych znajdują się głównie nasadzenia drzew i krzewów w regularnych układach (szpalery, aleje, boskiety, żywopłoty etc.) oraz powierzchnie muraw trawiastych.

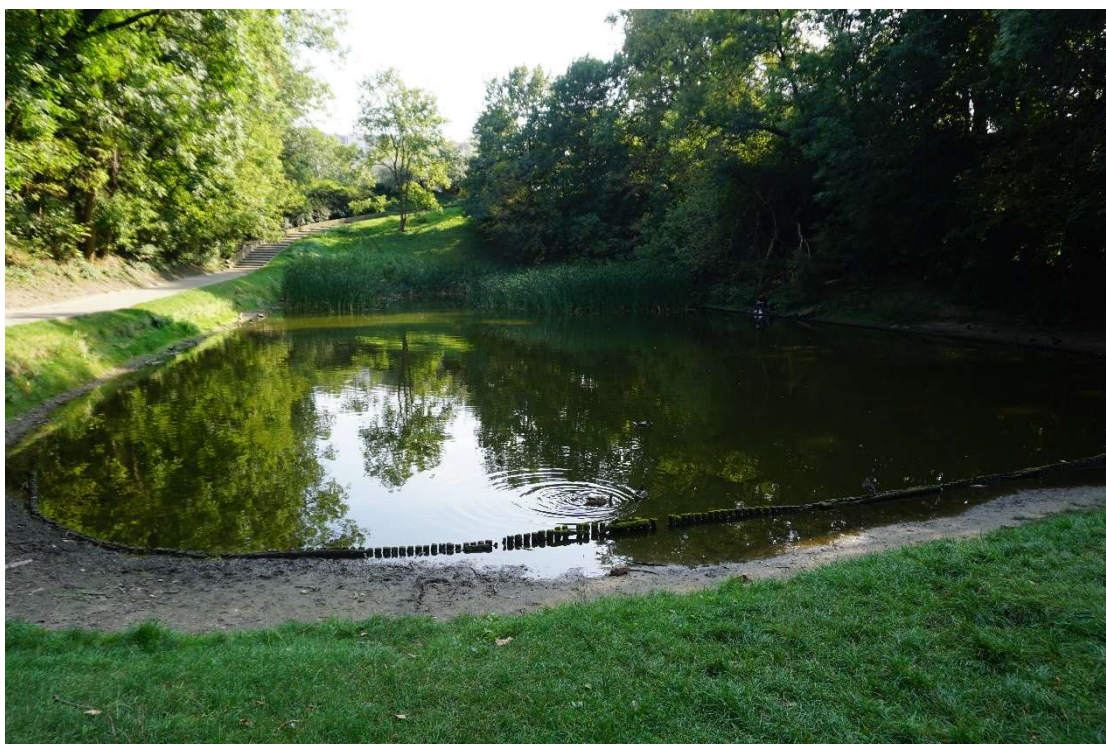
Park jest dosyć intensywnie pielęgnowany, zarówno murawy trawiaste jak i runo parkowe pod drzewami są regularnie koszone - brak warstwy podszytu a samo runo ze względu na regularne koszenie jest ubogie w gatunki roślin zielnych. Za wyjątkiem skarp wokół zbiornika wodnego brak tu roślinności o swobodnym, naturalnym układzie.

Zbiornik wodny położony jest w południowo-zachodniej części parku, w obniżeniu terenu ograniczonym od zachodu, południa i wschodu skarpami. Zbiornik posiada dosyć ubogą roślinność (fot. 1). Strefa szuwaru ograniczona jest do południowego brzegu zbiornika. Szuwar reprezentowany jest przez związek *Phragmition* i składa się z trzciny pospolitej *Phragmites australis* oraz pałki wąskolistnej *Typha angustifolia* (fot. 2). Wokół zbiornika występuje roślinność muraw zalewowych. Brak jest roślinności wodnej o pływających na powierzchni liściach. Woda w zbiorniku jest nieprzejrzysta, widoczność w toni wodnej ogranicza się do kilkunastu centymetrów (fot. 3). Najprawdopodobniej spowodowane jest to licznym występowaniem fitoplanktonu. W zbiorniku stwierdzono (prof. P. Sikorski, fitosocjolog – informacja ustna) występowanie jezierzy morskiej – rośliny wodnej, fakultatywnego halofita (fot. 4). Jej obecność może świadczyć o wysokim stężeniu soli w wodzie a jednoznacznie świadczy o wysokiej eutrofizacji zbiornika.

Jest mało prawdopodobne ze względu na charakter siedliska - urządzony park z intensywną pielęgnacją generującą przesuszenie podłoża - i niewielką jego powierzchnię, ograniczoną

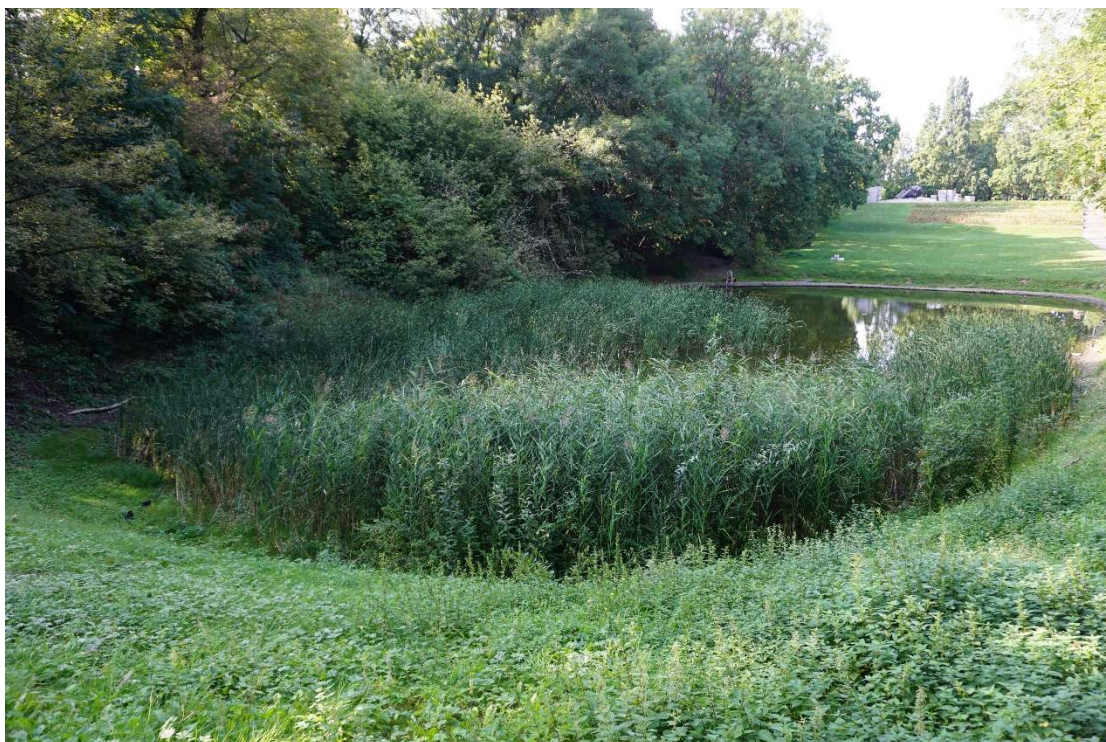
barierami ekologicznymi jakimi są ruchliwe ulice aby populacja żaby moczarowej, notowana jeszcze w latach 90tych utrzymała się w takich warunkach.

W omawianej lokalizacji znajdują się warunki do potencjalnego występowania traszki zwyczajnej *Lissotriton vulgaris* i ropuchy zielonej *Bufo viridis*, gatunki te nie zostały jednak nigdy stwierdzone w tym zbiorniku. W przypadku traszki, ze względu na ekologię gatunku oraz bariery ekologiczne migracja z innych zbiorników jest praktycznie niemożliwa. Najbliższe zbiorniki w Parku E. Szymańskiego oraz w pozostałościach fosy dzieła fortyfikacyjnego przy ul. Krępowieckiego znajdują się w prostej linii w odległości ponad 1 km a trasę przedzielają ruchliwe jezdnie ulic Elekcyjnej i Olbrachta.

Fot. 1. Widok od strony północnej na zbiornik wodny w Parku Powstańców Warszawy na Woli

Fot. 2. Szuwar w południowej części zbiornika

Fot. 3. Widoczność w toni wodnej zbiornika ogranicza się do kilkunastu centymetrów

Fot. 4. Jeziora morska w zbiorniku parkowym (fot. P. Sikorski)

5. Wnioski i wytyczne

Dla uzyskania pewności co do występowania płazów w zbiorniku należy przeprowadzić dodatkowe kontrole inwentaryzacyjne w roku 2025 w okresie wiosennym.

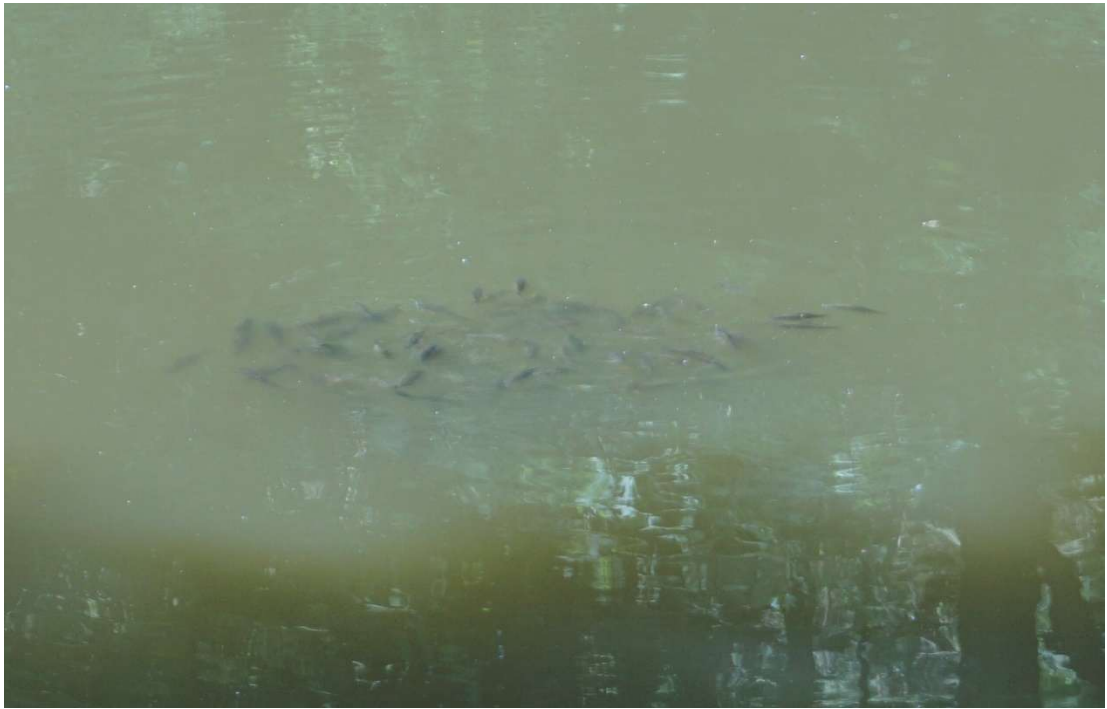
Podstawą do określenia przydatności zbiornika dla płazów jest wykonanie badań wody zbiornika w zakresie rozpuszczonych substancji jonogennych (konduktometria miernikiem TDS), odczynu pH wody, twardości wody, ilości rozpuszczonego tlenu oraz poziomu azotanów, azotynów, amoniaku oraz fosforanów. Pomiary należy wykonać kilkakrotnie w ciągu roku. Pomiarami należałoby także objąć osady dno w zbiorniku.

Działania naturalizacyjne polegające na wprowadzenie strefy szuwaru oraz roślinność wodną ze względu na fitoremediacyjną rolę szuwaru, redukcję eutrofizacji zbiornika przez rośliny oraz tworzenie schronień dla płazów są działaniami pożądanymi dla tej grupy zwierząt.

Zbiornik w Parku powstańców jest miejscem amatorskiego połowu ryb i prawdopodobnie podlega niekontrolowanemu zarybianiu. W celu poprawy warunków siedliskowych i ekologicznych należałoby wyeliminować gatunki inwazyjne ryb bytujące w zbiorniku tj. karasia złocistego *Carassius gibelio* (fot. 5). Ze względu na potwierdzone obserwacjami pracowników ZZW (2018-2019) występowanie w zbiorniku chronionego gatunku ryby – różanki pospolitej *Rhodeus sericeus*, nie należy dokonywać działań eliminujących niewybiorczo ryby w zbiorniku. Różanka jest rybą składającą ikrę wewnątrz muszli mięczaków – małży (skójek i szczeżui). Obecność różanki świadczy również o ich występowaniu w zbiorniku. Dlatego należy rozważyć konieczność jego odmulania. Właściwe byłoby

uprzednie uzyskanie ekspertyzy ichtiologicznej oraz malakologicznej. Odmulanie zbiornika wiąże się także z wzburzeniem namulów zalegających dno i przedostaniem szkodliwych substancji a także bakterii beztlenowych do słupa wody. Może się to wiązać z negatywnymi konsekwencjami dla fauny zbiornika – zatruciem czy infekcją.

Zarówno żaby moczarowe notowane w zbiorniku w latach 90tych jak i potencjalnie mogące godować w zbiorniku traszki zwyczajne odbywają gody wiosną a zimują na lądzie dlatego wszelkie działania w zbiorniku należy wykonywać w okresie późnoletnim od września przy udziale nadzoru herpetologicznego.

Fot. 5. Karasie złociste w toni wodnej zbiornika w Parku Powstańców Warszawy

6. Literatura

Mazgajska J., 1994: Płazy Warszawy. Praca magisterska zrealizowana na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Mazgajska J., 1996: Distribution of amphibians in urban water bodies (Warsaw agglomeration, Poland). *Ekologia Polska*, 44, 3-4, 245-257.

Mazgajska J., 1998: Inwentaryzacja batrachofauny Warszawy w latach 1992-1994. *Fauna Miast – Urban Fauna*. T Barczak, P. Indykiewicz (Eds). Wyd. ATR, Bydgoszcz: 227-236.